

UNESCO ĮTRAUKĖ KRISTIJONO DONELAIČIO (1714–1780) IR MYKOLO KLEOPO OGINSKIO (1765–1833)

JUBILIEJINES SUKAKTIS Į MINIMŲ DATŲ SĄRAŠĄ

Kristijonas Donelaitis (1714–1780). Portreto autorius dailininkas Vytautas Jurekūnas

Lapkričio 5–20 dienomis Paryžiuje vykusios UNESCO Generalinės konferencijos metu buvo paskelbtas UNESCO ir valstybių narių 2014–2015 m. minimų sukakčių sąrašas. Jame – daugiau negu 100 pasaulio kultūrai, švietimui, mokslui, istorinei atminčiai svarbių datų. Lietuva buvo pateikusi pasiūlymus į šį sąrašą įtraukti kitais metais minimas rašytojo, lietuvių grožinės literatūros pradininko, sukūrusio reikšmingą lietuvių literatūrai poemą „Metai“ autoriaus Kristijono Donelaičio (1714–1780) 300-ąsias gimimo metines ir 2015 m. sukankantį kompozitoriaus, rašytojo, diplomato, visuomenės veikėjo Mykolo Kleopo Oginskio (1765–1833) 250-ųjų metų jubiliejų (pasiūlymas pateiktas kartu su Baltarusija ir Lenkija). Šiems pasiūlymams buvo pritarta.

UNESCO skelbia, kad 2014–2015 m. bus minimos ir į UNESCO sąrašą įtraukti rašytojų Marguerite Duras, Roman Gary, Bohumilo Hrabalo, Michailo Lermontovo, Taraso Ševčenkos, dailininko El Greco gyvenimo sukaktys, Sankt Peterburgo valstybinio Ermi-

tažo muziejaus įkūrimo jubiliejus ir daug kitų svarbių datų.

UNESCO priklauso 195 valstybės narės ir 9 asocijuotos valstybės narės. Jos kas du metai turi galimybę pasiūlyti į UNESCO sukakčių sąrašą įtraukti pasaulio kultūrai, švietimui ir mokslui nusipelnusių žmonių bei įvykių jubiliejinių datų kandidatūras. Lietuva, tapusi UNESCO valstybe nare, šia galimybe sėkmingai naudojasi. Iki šiol į minėtą sąrašą jau buvo įtrauktos 6 Lietuvos pasiūlytos kandidatūros: Martyno Mažvydo katekizmo išleidimo 450-osios metinės (1996–1997 m.), Adomo Mickevičiaus 200-osios gimimo metinės (1998–1999 m.), Ignoto Domeikos 200-osios gimimo metinės (2002–2003 m.), Lietuviškos spaudos lotyniškais rašmenimis atgavimo 100-osios metinės (2004–2005 m.), Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 100-osios mirties metinės (2010–2011 m.), Meilės Lukšienės 100-osios gimimo metinės (2012–2013 m.).

UNESCO, skelbdama minimų datų sąrašą, prisideda prie pasaulinės / regioninės reikšmės įžymių asmenybių, svarbių jubiliejinių įvykių ar kt. sukakčių populiarinimo valstybės narėse. Be to, minimos datos glaudžiai siejasi su UNESCO vertybėmis ir siekiais švietimo, mokslo, kultūros, socialinių ir humanitarinių mokslų bei informacijos ir komunikacijos srityse ir skatina toleranciją, taiką, kultūrų dialogą bei tautų tarpusavio supratimą. Valstybės narės, pateikdamos kandidatūras minimų datų sąrašui, įsipareigoja rengti toms sukaktims skirtus paminėjimo renginius.

Rengiantis K. Donelaičio jubiliejui, Lietuvos Respublikos Seimas 2010 m. birželio 3 d. priėmė nutarimą Nr. XI-878 „Dėl 2014 metų paskelbimo Kristijono Donelaičio metais ir Kristijono Donelaičio 300-ųjų gimimo metinių minėjimo 2010–2014 metų programos metmenų“. Jame pažymėta, kad „šios iškilios datos minėjimas sudaro sąlygas aktyvesniam kultūriniam šio Europos regiono bendradarbiavimui, lituanistiniam pa-

Mykolas Kleopas Oginskis (1765–1833). Portreto autorius – dailininkas Fransua Grenje (1793–1867). Paveikslas iš J. K. Vilčinskio albumo „Vilniaus archeologijos muziejus“ (1858–1859)

veldui atnaujinti ir puoselėti, Kristijono Donelaičio kūrybai pasaulyje skleisti, kultūrinei bendruomenei Lietuvoje ir užsienyje telkti, donelaitikai įprasminėti“. Kristijono Donelaičio 300-ųjų gimimo metinių minėjimo 2010–2014 metų programos metmenis parengė ir Lietuvos Respublikos Seimui tvirtinti pateikė Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisija.

Pasirengimas M. K. Oginskio 250-osios gimimo metinėms pradėtas prieš aštuonerius metus. Artimiausių metų darbai, veiklos programa aptarta 2013 m. lapkričio 11 d. Nacionaliniame muziejuje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai įvykusiame savivaldybių, kurios susijusios su kunigaikščių Oginskių gyvenimu ir veikla, įstaiigų ir organizacijų, tyrinėjančių bei populiarinančių M. K. Oginskio gyvenimą ir kūrybą, atstovų pasitarime, kuris surengtas Rietavo savivaldybės ir Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejaus iniciatyva.